

**МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ ТА
ПОЛЬСЬКОЮ МОВАМИ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*II Всеукраїнської
науково-практичної конференції
викладачів та фахівців-практиків*

ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА

та
*XII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
курсантів, студентів, аспірантів та
ад'юнктів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Львів – 2022

Голова:	Андрій КУЗИК – проректор з науково-дослідної роботи ЛДУБЖД, доктор сільськогосподарських наук, професор;
Заступники голови:	Олександр АЗЮКОВСЬКИЙ – ректор Національного технічного університету "Дніпровська політехніка" (НТУ «ДП»), кандидат технічних наук, професор. Василь ПОПОВИЧ – начальник навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД, доктор технічних наук, професор; Дмитро МАТВИЧУК – головний редактор науково-виробничого журналу «Охорона праці»; Василь ГОЛШНЬКО – завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор; Зіновій ЯРЕМКО – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності ЛНУ ім. І.Франка, доктор хімічних наук, професор
Члени оргкомітету:	Наталія БОРОДНА – професор кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту, доктор технічних наук, старший науковий співробітник; Орислава ГОРНОСТАЙ – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; Дмитро КОБИЛКІН – голова ради молодих вчених ЛДУБЖД, кандидат технічних наук; Володимир МАРИЧ – старший викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук; Ольга МЕНЬШИКОВА – заступник начальника навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД, кандидат фізико-математичних наук, доцент; Олександр МІРУС – завідувач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат хімічних наук, доцент; Олег НАГУРСЬКИЙ – завідувач кафедри цивільної безпеки Національного університету «Львівська політехніка», доктор технічних наук, професор; Оксана СТАНСЛАВЧУК – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; Галина ТЕЛЕГІНА – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат медичних наук, доцент; Інга УРЯДНІКОВА – кандидат технічних наук, доцент Державного університету телекомунікацій та Київського національного університету будівництва і архітектури; Валентина ФЕДОРЧУК-МОРОЗ – завідувач кафедри цивільної безпеки Луцького національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент; Сергій ЧЕБЕРЯЧКО – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор; Олена ЯВОРСЬКА – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», кандидат технічних наук, доцент.

**ОРГАНІЗАТОРИ
ТА ВИДАВЦІ**

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Інститут державного управління та наукових досліджень
з цивільного захисту
Львівський національний університет імені Івана Франка
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»
Луцький національний технічний університет
Науково-виробничий журнал «Охорона праці»

**Друк на різнографі
Технічний редактор,
комп'ютерна верстка
та відповідальний за друк**

Назарій ПЕТРОЛЮК

Микола Фльорко

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35,
м. Львів, 79007

Контактні телефони:

(032) 233-24-79,
тел/факс 233-00-88

Охорона праці: освіта і практика. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці: 36. наук. праць II Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків та XII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів. – Львів: ЛДУ БЖД, 2022. – 213 с.

Збірник сформовано за науковими матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків «Охорона праці: освіта і практика» та XII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці».

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

Секція 1. „ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА

Перспективи розвитку напрямку “Охорона праці” в сфері освіти.
Інтерактивні методи навчання при викладанні дисциплін за напрямом «Охорона праці».
Формування ризик-орієнтованого мислення у здобувачів освіти та у працівників підприємств системи управління охороною праці.
Оцінка ризиків.
Практичний досвід з охорони праці на підприємствах.

Секція 2. „ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ”

Стан і перспективи удосконалення системи управління та нагляду за охороною праці і промисловою безпекою.
Профілактика виробничого травматизму.
Технології контролю і захисту від шкідливих і небезпечних виробничих та екологічних чинників.
Забезпечення безпеки і гігієни праці у підрозділах силових та спеціальних структур.
Новітні інформаційні технології як інструмент підвищення рівня промислової безпеки.
Культура та психологія праці.

© ЛДУ БЖД, 2022

Здано в набір 14.04.2021. Підписано до друку
23.05.2022. Формат 60x84^{1/3}. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 13,3.

Гарнітура Times New Roman.

Друк на різнографі. Наклад: 100 прим.

Друк: ЛДУ БЖД
вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007.
ldubzh.lviv@mns.gov.ua

За точність наведених фактів, економіко-статистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передрукуванні матеріалів посилення на збірник обов'язкове.

Телегіна Г.В., Гончаренко М.О.

ПРОБЛЕМА МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ (ЦД) В АСПЕКТІ ПОДОЛАННЯ МОЖЛИВИХ РИЗИКІВ УСКЛАДНЕНЬ І НЕСПРИЯТЛИВОГО ПЕРЕБІГУ ЗАХВОРЮВАННЯ..... 76

Туровська Г.І.

НОВІ ВИКЛИКИ ЧАСУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 79

Тірон-Воробйова Н.Б.

ТЕХНІЧНИЙ НАГЛЯД ЗА МАЛИМИ СУДНАМИ ТА ВОДНИМИ МОТОЦИКЛАМИ: ВІДПОВІДНІСТЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ..... 81

Федорчук-Мороз В.І.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ..... 83

Чеберячко С.І., Книш І.М.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИБОРУ ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ПРИ РОБОТІ З ХІМІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ..... 85

Чеберячко Ю.І., Решетар К.А.

КОНСТРУКТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ФІЛЬТРУВАЛЬНИХ ПРОТИАЕРОЗОЛЬНИХ ПІВМАСОК..... 90

Чернявка В.С., Станіславчук О.В., Загребельна Діана

ПОКРАЩЕННЯ ЕРГОНОМІЧНОСТІ ДЕЯКИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ У КОНДИТЕРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ..... 94

Секція 2

„ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ”

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТА НАГЛЯДУ ЗА ОХОРОНОЮ ПРАЦІ І ПРОМИСЛОВОЮ БЕЗПЕКОЮ

Іваненко В.С., Курепін В.М.

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМИ РИЗИКАМИ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ..... 97

Овсіюк В.О., Туровська Г.І.

АНАЛІЗ СТАНУ ПРОМИСЛОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ 99

Руденко Ю.В., Шарватова О.П.

КОГНІТИВНА ГНУЧКІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА SOFT SKILL У ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ..... 101

УДК 616.379-008.64-07-036.86

ПРОБЛЕМА МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ХВОРИХ НА ЦУКРОВОЙ ДІАБЕТ(ЦД) В АСПЕКТІ ПОДОЛАННЯ МОЖЛИВИХ РИЗИКІВ УСКЛАДНЕНЬ І НЕСПРИЯТЛИВОГО ПЕРЕБІГУ ЗАХВОРЮВАННЯ

Телегіна Г.В., к.м.н., доцент, доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці

Гончаренко М.О., здобувач вищої освіти

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

За даними ВООЗ станом на 2014 р. у світі налічувалося 422 млн осіб із цукровим діабетом, що майже в 4 рази більше, ніж у 1980 р. Захворюваність (сукупність нових, уперше виявлених у даному році хворих) на ЦД у світі щорічно збільшується в середньому від 1,5-4% до 8-10% в країнах з розвинутою економікою [5].

Поширеність ЦД (сукупність усіх вперше виявлених у даному році, разом з зареєстрованими раніше хворими на цукровий діабет, які перебували на обліку) кожні 10-15 років подвоюється, що дозволяє говорити про неінфекційну епідемію ЦД. Смертність у хворих на цукровий діабет у 2-3 рази вища, ніж у загального контингенту населення.

В Україні інсулінозалежний тип визначають у 13,6% хворих на ЦД, решта пацієнтів хворіє на інсулінонезалежну форму [8]. ЦД проявляється полідипсією, поліурією, поліфагією. Для ЦД притаманні ускладнення з боку різних органів і систем, які нерідко призводять до тимчасової та стійкої втрати працездатності і смерті. До найчастіших діабетичних ускладнень відносять ураження судин очного дна і нирок, нижніх кінцівок, а також важкі ураження нервової системи.

Профілактиці інвалідізації діабетичного контингенту певною мірою сприяє зосередження уваги хворого на важливості самоконтролю. Втім, незважаючи на досягнення діабетології і фармакотерапії, сучасну діагностику та розроблені еталони адекватної терапії цукрового діабету [3,7], диспансерний нагляд за хворими, - спостерігаємо невпинне зростання захворюваності, поширеності і смертності від ЦД [2,6].

Для прогнозу подальшого перебігу захворювання має значення обґрунтована оцінка працездатності хворого і його адекватне працевлаштування. Хворим на ЦД (особливо при частих гіпоглікемічних станах) протипоказане широке коло професій, а саме: водій громадського транспорту, машиніст, монтажник, будівельник-висотник, металург, монтажник зовнішніх електромереж, військовослужбовець рядового та сержантського складу, оперативний працівник міліції, геолог, водолаз, пожежник, льотчик тощо.

Протипоказана робота біля верстата з рухомими механізмами (особливо різучими, ударними) та інш. Виключаються професії з ненормованим режимом роботи, значним фізичним та емоційним перенапруженням. Протипоказана робота в гарячих цехах, в умовах надмірного холоду або спеки, в тому числі - з різкими коливаннями температури. Протипоказана робота з токсичними речовинами. Оптимальними є професії, що пов'язані з адміністративно-господарчою, канцелярською та інженерно-технічною роботою, а також бібліотекаря, викладача, медичного працівника (нехірургічного профілю), юриста [1].

На медико-соціальні комісії (МСЕК) покладається відповідальність за вирішення індивідуального профмаршруту для кожного конкретного службовця, який володіє певною набутою професією. Враховується першочергово функціональний клас працівника-діабетика. Пріоритетне значення надається своєчасному вибору майбутньої професії молодим претендентом: це дозволяє запобігти майбутніх проблем стосовно як здоров'я працівника, так і його кваліфікації. У вирішенні питання профорієнтації головний акцент мусить надаватися не стільки бажанням, іноді і захмарним, скільки можливостям індивіда.

Натомість навіть найдосконаліша медико-соціальна організація працевлаштування і профорієнтації діабетичного контингенту не дозволяє сподіватися на оптимістичну перспективу у найближчий період. Слід визнати незадовільним стан фундаментальних наукових досліджень етіології та патогенезу ЦД обох типів.

Протягом останніх десятиріч на тлі вражаючого прогресу в лікуванні і стабілізації глікемічного профілю доводиться визнати, що регуляція показників цукру залишається лише симптоматичним впливом у лікувальному процесі. Мікроангіопатичний синдром, на якому ґрунтуються всі вищезгадані ускладнення ЦД (особливо полінейропатія), практично залишаються поза межами радикальної терапевтичної корекції.

Зрушити цю проблему зі стану стагнації в напрямку ефективного її рішення буде можливим лише за дотриманням етіотропного і патогенетичного дискурсу як у діагностиці, так і у лікуванні найбільш небезпечних синдромів ЦД. Можна сподіватися, що спільними зусиллями біохіміків, патофізіологів, цитологів та інших дослідників буде сформовано інноваційну методологічну платформу у вирішенні проблеми ЦД, яке забарилосся, - особливо у порівнянні з революційними досягненнями в кардіології, онкології та інших клінічних дисциплінах.

Список використаних джерел:

1. Вернигородський В.С., Шевчук В.І., Вернигородська М.В. Комплексна програма реабілітації хворих на цукровий діабет. Вінниця, 2003. С. 75.
2. Вернигородський В.С., Шевчук В.І., Вернигородська М.В., Вернигородський С.В. Сучасні підходи до медико-соціальної експертизи та реабілітації ін-

валідів унаслідок цукрового діабету. – 2014. [Електронний ресурс]. - Режим доступу

<http://www.irbis-nbuv.gov.ua> > [irbis_nbuv](#) > [cgiirbis_64](#).

3. Власенко М.В., Семенюк І.В., Слободянюк Г.Г. (2011) Цукровий діабет і ожиріння — епідемія XXI століття: сучасний підхід до проблеми // Український терапевтичний журнал. 2011. № 2. С 51-54.

4. Зелінська Н.Б. Статистика щодо цукрового діабету серед дитячого населення України (аналіз та прогноз) / Н. Б. Зелінська // Український журнал дитячої ендокринології. 2015. № 3-4. С. 8-14.

5. Рак С.О. Неінфекційна епідемія цукрового діабету. – 2019. [Електронний ресурс].- Режим доступу <https://ojs.tdmu.edu.ua> > [article](#) > [download](#).

6. Статистика щодо цукрового діабету: чому Україні наразі необхідні об'єктивні дані? – 2020. [Електронний ресурс].- Режим доступу <https://www.apteka.ua/article/572594>.

7. Тронько М.Д., Полтораєк В.В. (2008) Досягнення та перспективи світової діабетології // Здоров'я України. – 2008. – № 20/1. — С. 14-16.

8. Тронько М.Д., Чернобров А.Д. Епідеміологія цукрового діабету в Україні. – 2015. [Електронний ресурс]. - Режим доступу <https://health-ua.com/article/18197-epdemologiya-tcukrovogo-dabetu-v-ukran>.

УДК 331.1

НОВІ ВИКЛИКИ ЧАСУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Туровська Г.І., к.т.н., доцент, доцент кафедри охорони праці
та безпеки життєдіяльності*

Національний університет водного господарства та природокористування

Одним з найважливіших факторів розвитку особистості є трудова діяльність, яка не тільки сприяє отриманню економічного доходу, але і є важливою для особистого та суспільного розвитку, створюючи при цьому відносини рівності, поваги та співпраці. Тому зайнятість має велику цінність для людини і є не лише функціональним фактом. Це має також психологічні та соціальні наслідки. Окремі дослідники відзначають, що наслідки для людей, які втрачають роботу, можуть бути такими ж руйнівними в соціальному та медичному відношенні, як і поширення пандемії для сфери охорони здоров'я.

Як відомо, спалах COVID-19 призвів до глобальної економічної рецесії з втратами від економічного співробітництва та розвитку в розмірі від 2,3 до 4,4 % валового національного продукту у всьому світі. Політика обмеження змусила великі корпорації, фінансові ринки та малий бізнес раптово зупини-